

digitaal samenwerken in de Gebouwde Omgeving

Afspraken
over toegang
tot data

Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving

Werkgroep datadienstbroker

Agenda

- 1 Introductie datadienstbroker
- 2 Risico's datadienstbroker
- 3 Wetgeving van toepassing
- 4 Hoe nu verder

Wie ben jij?

- Naam
- Organisatie
- Functie

digitaal samenwerken in de Gebouwde Omgeving

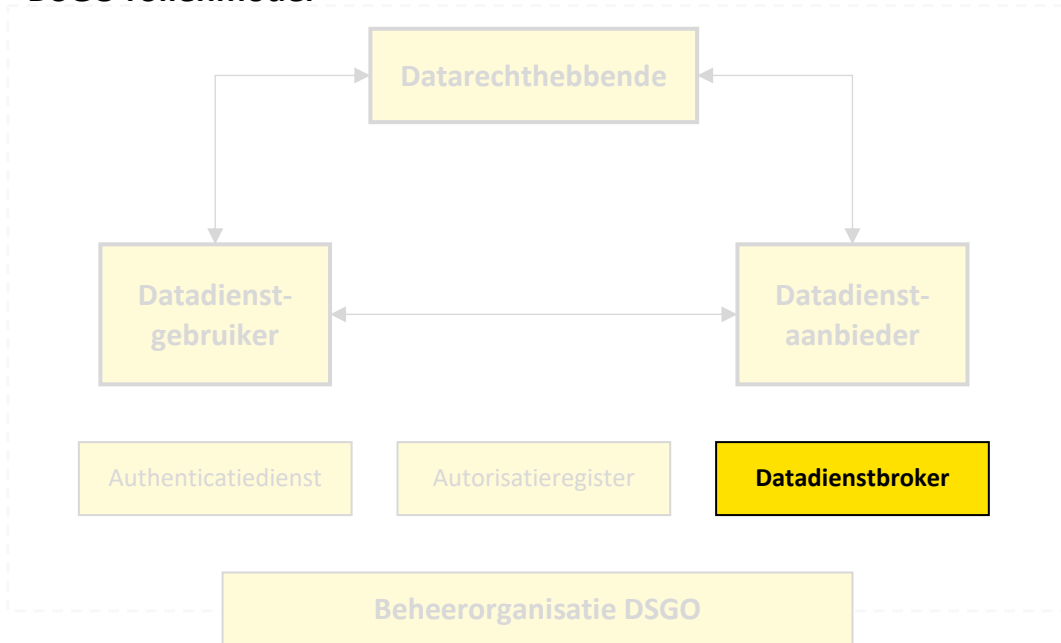
Afspraken
over toegang
tot data

Introductie datadienstbroker

De rol van datadienstbroker bevordert de schaalbaarheid en interoperabiliteit van het DSGO op een veilige en verantwoorde wijze

DSGO rollenmodel

Definitie: De datadienstbroker treedt op als een (technisch) dienstverlener namens een datadienstaanbieder en/of datadienstgebruiker en bevordert de schaalbaarheid en de interoperabiliteit van het DSGO

Legenda:

Inclusief

Vertrouwd

Schaalbaar

Kosten-efficiënt

De datadienstbroker is een marktvoorziening en draagt bij aan de schaalbaarheid en interoperabiliteit van het DSGO. In lijn met de richtinggevende principes is er voor gekozen om de datadienstbroker op te nemen in het DSGO:

Sommige partijen zijn niet in staat om zelfstandig datadiensten aan te bieden of af te nemen, en willen een technische dienstverlener die dat namens hen doet, met name het MKB

De datadienstbroker is een marktvoorziening, daarmee hebben haar gebruikers zekerheid dat de datadienstbroker aan het DSGO voldoet en de verantwoordelijkheid daarvoor neemt

Als marktvoorziening is de datadienstbroker zichtbaar voor andere rollen, waardoor deelnemers weet dat een partij namens een ander handelt

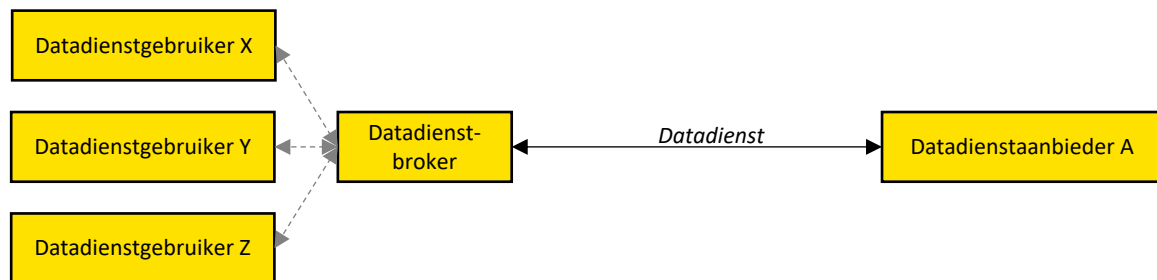

Het is voor gebruikers van datadienstbrokers nog makkelijker om via één partij te koppelen met meerdere partijen

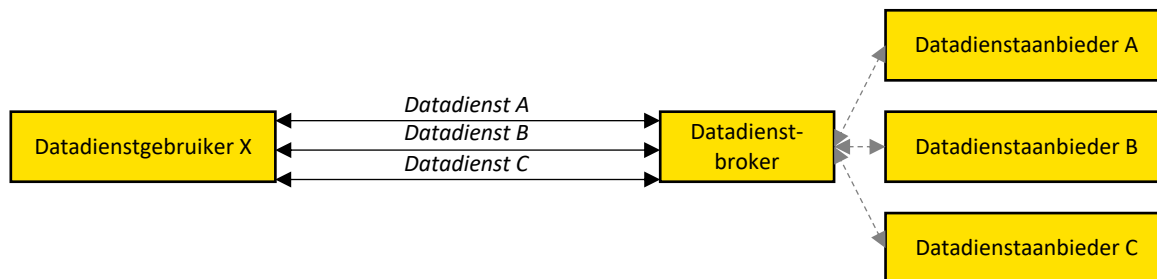

Een datadienstbroker kan additionele diensten bieden die waarde leveren aan de sector

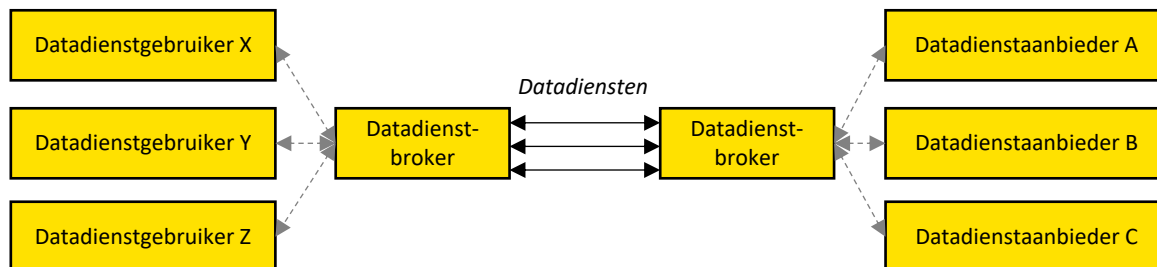
Afhankelijk van de implementatie van de datadienstbroker kan een datadienstbroker optreden namens de datadienstgebruiker en/of datadienstaanbieder

Een datadienstbroker kan optreden namens datadienstgebruikers om datadiensten af te nemen bij een datadienstaanbieder.

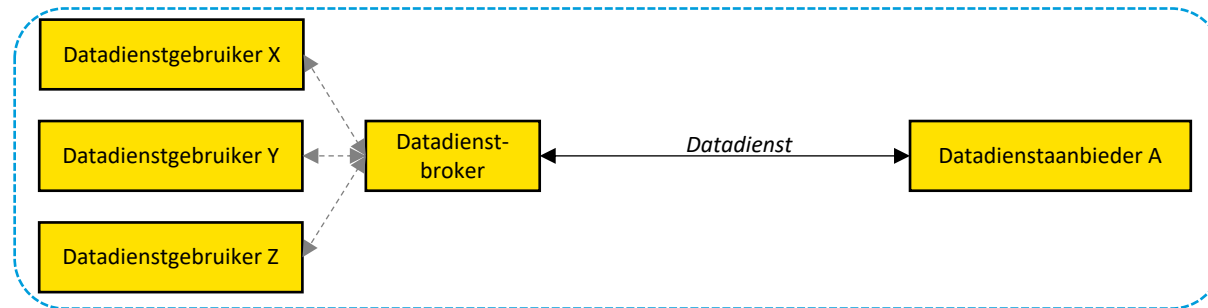

Een datadienstbroker kan optreden namens datadienstaanbieders, waardoor datadienstgebruikers een datadienst van de datadienstaanbieder via de datadienstbroker kan afnemen.

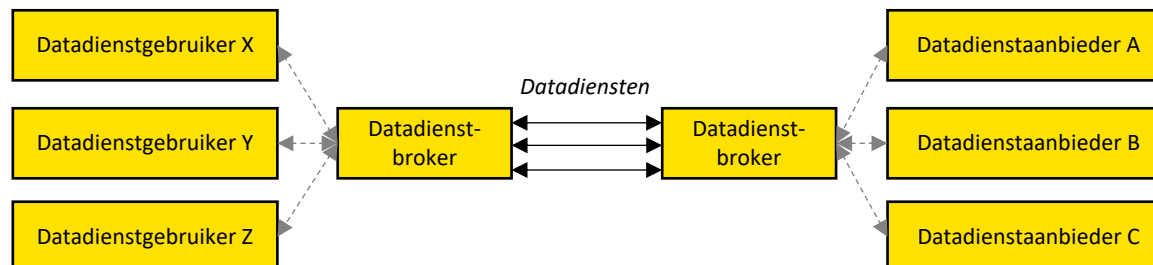
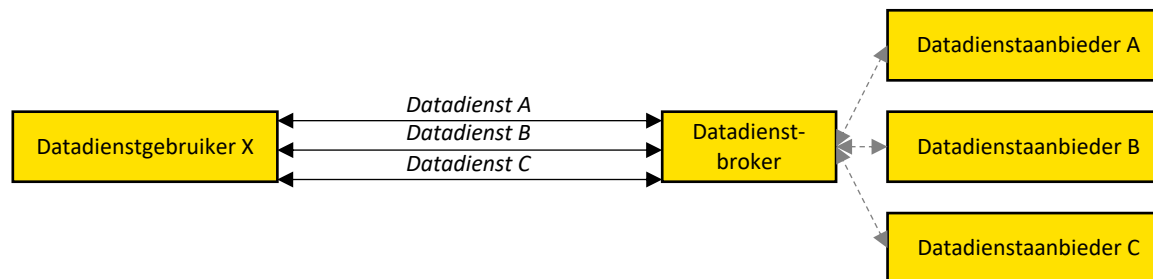

Wanneer beide datadienstaanbieder en datadienstgebruiker gebruik maken van een datadienstbroker kunnen deze acteren zoals in de bovenstaande scenario's om DSGO datadiensten mogelijk te maken

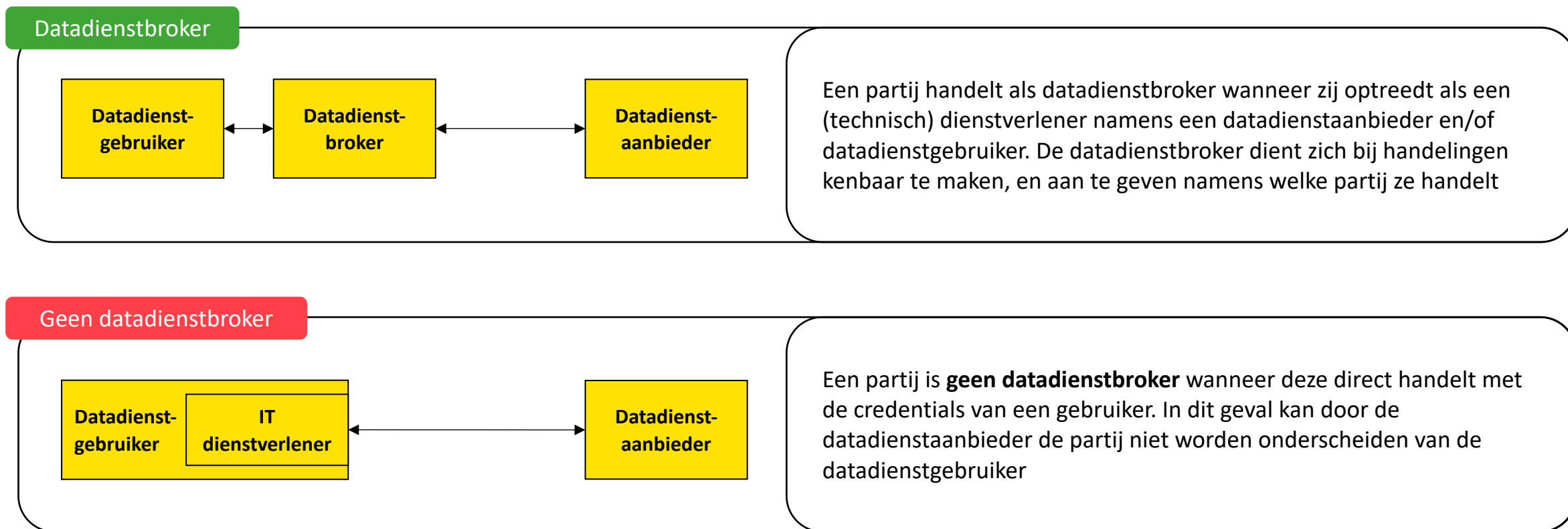
Afhankelijk van de implementatie van de datadienstbroker kan een datadienstbroker optreden namens de datadienstgebruiker en/of datadienstaanbieder

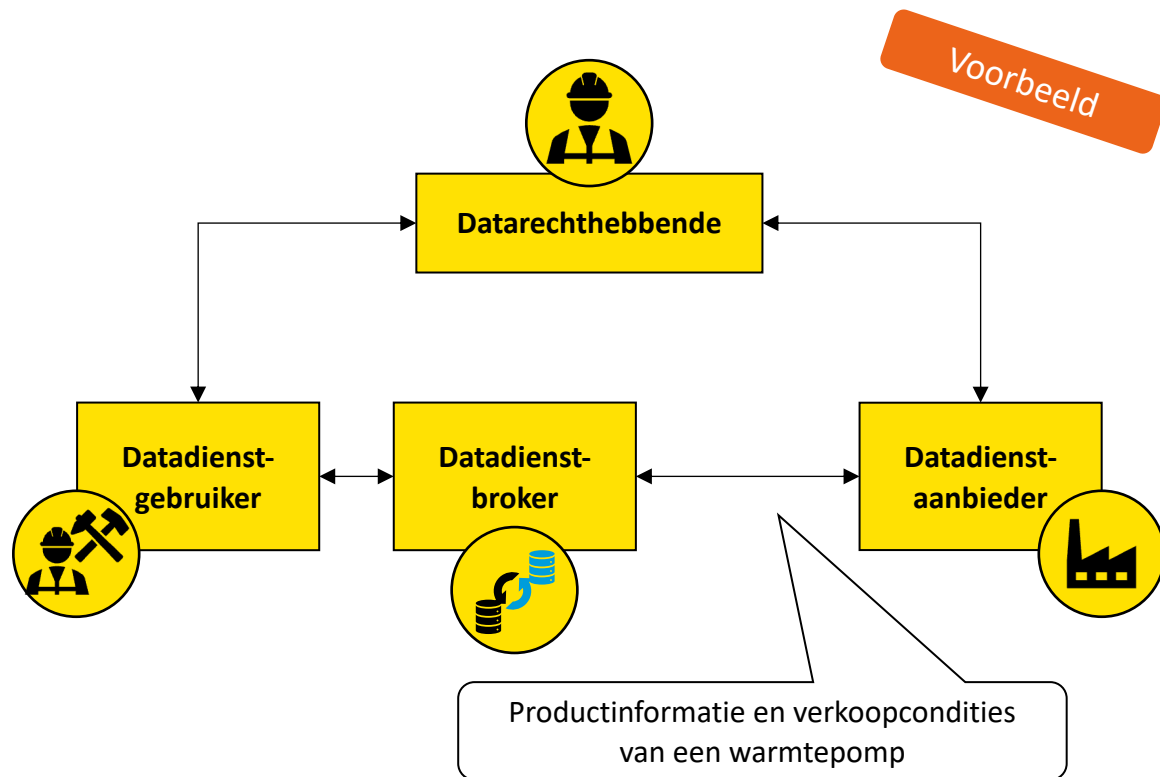
Focus van vandaag: Dit zal een vaak voorkomend scenario zijn waarbij een broker MKB ondersteund in gebruik maken van DSGO datadiensten

Partijen die de rol van datadienstbroker willen uitvoeren in het DSGO dienen zich bij het verlenen van de dienst ook als datadienstbroker kenbaar te maken bij de wederpartij

Voorbeeld waar een onderaannemer gebruik maakt van een datadienstbroker om productinformatie op te vragen bij een leverancier

Voorbeeld use case

- Een leverancier (als datadienstaanbieder) heeft een datadienst die productinformatie (incl. instructie-handleiding en contractdata zoals prijzen) beschikbaar stelt aan aannemers (als datarechthebbende)
- De aannemer laat het onderhoud door een onderaannemer uitvoeren, waardoor de onderaannemer behoefte heeft aan een deel van de productinformatie en als datadienstgebruiker optreedt
- De onderaannemer (als datadienstgebruiker) maakt gebruik van een datadienstbroker om de datadienst bij de leverancier aan te vragen

Legenda:

Leverancier

Afnemer

Onderaannemer

digitaal samenwerken in de Gebouwde Omgeving

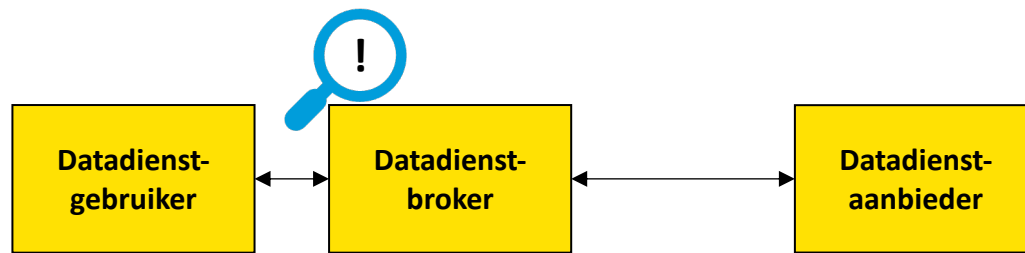

Afspraken
over toegang
tot data

Risico's datadienstbroker

Het gebruik van datadienstbrokers in het DSGO brengt risico's met zich mee voor (deelnemers van) het DSGO

Wanneer een datadienstbroker een rol speelt in een datadienst brengt dit additionele risico's met zich mee vergeleken met een datadienst zonder datadienstbroker. Er zijn twee dreigingen geïdentificeerd:

1. Een datadienstaanbieder geeft data aan datadienstbroker terwijl dit niet de bedoeling is.
2. Een datadienstbroker heeft een verhoogd risico als een datalek optreedt. Dit risico is verhoogd omdat een datadienstbroker mogelijk ziet op data van verschillende partijen, en niet een enkele partij (zoals bij de andere rollen).

Zien jullie nog andere grote risico's bij het gebruik van een datadienstbroker?

Om deze risico's van een datadienstbroker hanteerbaar te maken zijn afspraken in de maak over de volgende onderliggende oorzaken van de risico's

Datadienstbroker is niet handelingsbevoegd

De datadienstaanbieder weet niet zeker of een datadienstbroker mag handelen namens een datadienstgebruiker

Datadienstbroker handelt zelfstandig zonder initiatie door de datadienstgebruiker

De datadienstaanbieder weet niet zeker dat een specifiek datadienstverzoek van de datadienstbroker geïnitieerd is door en/of de wens is van de datadienstgebruiker

Onvoldoende informatiebeveiliging van de datadienstbroker

Omdat een datadienstbroker een belangrijke rol in het DSGO ecosysteem vervult en mogelijk veel klanten dient, moet een datadienstbroker bestendig zijn tegen (cyber)aanvallen

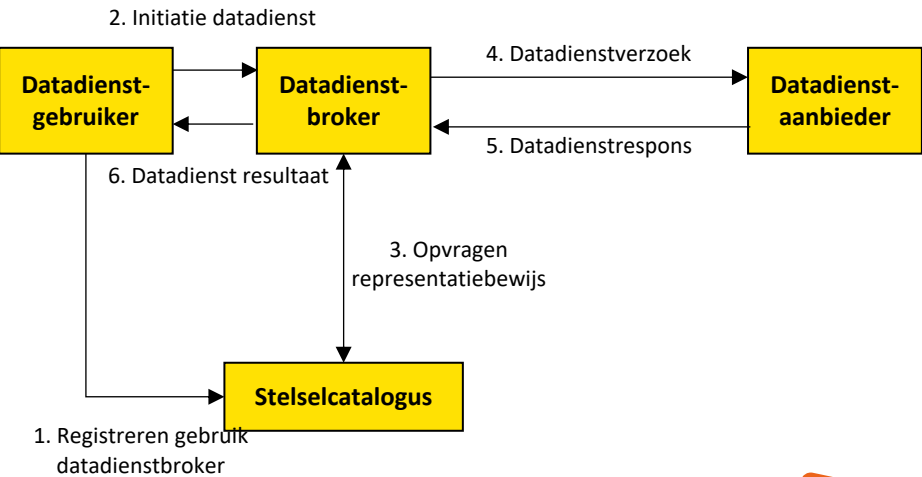
Ophoping van data bij de datadienstbroker

Omdat een datadienstbroker mogelijk veel klanten dient, wordt mogelijk (te) veel data op één plek samen gebracht

De datadienstaanbieder kan valideren dat de datadienstbroker handelingsbevoegd is namens een datadienstgebruiker middels representatiebewijs

Datadienstbroker niet handelingsbevoegd

Voorbeeld

Registratie van representatie
"Datadienstgebruiker X legt vast dat datadienstbroker Y namens haar mag handelen in datadienst A, B & C."

Hoe lang zou het representatiebewijs (uit stap 3) geldig moeten zijn?

Voorgestelde oplossing

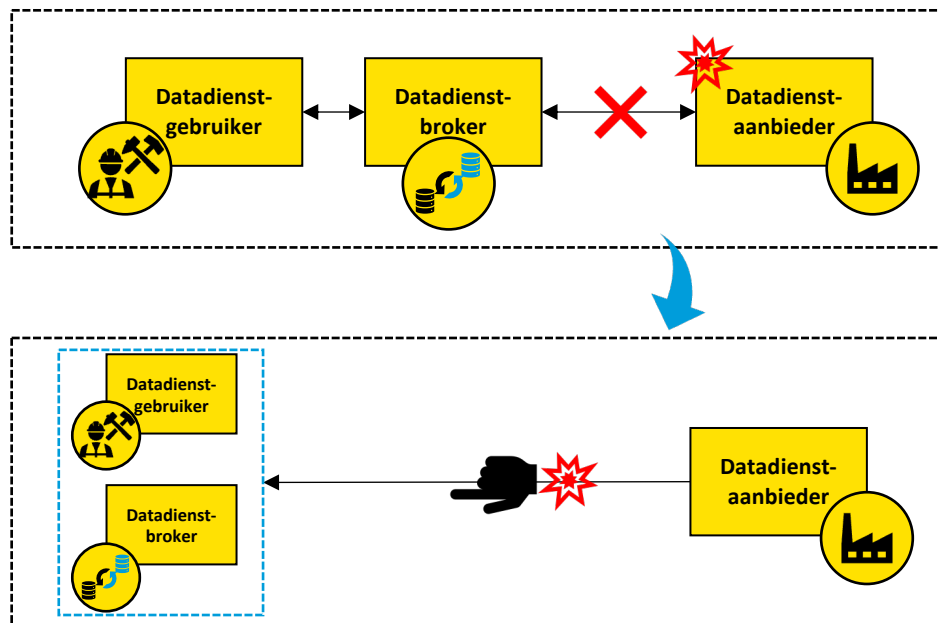
#	Acties	Omschrijving
1	Registratie datadienstbroker	De datadienstgebruiker registreert haar gebruik van een datadienstbroker en dit wordt verwerkt in de stelselcatalogus
2	Initiatie datadienst	Een datadienst wordt geïnitieerd bij de datadienstbroker op een door de datadienstbroker en datadienstgebruiker afgesproken manier
3	Opvragen representatiebewijs	De datadienstbroker controleert of zij correct geregistreerd als handelingsbevoegd en haalt hiervoor bewijs op
4	Datadienstverzoek	De datadienstbroker voegt het representatiebewijs toe in de datadienstverzoek als autorisatie-informatie
5	Datadienstrespons	De datadienstaanbieder valideert het ontvangen representatiebewijs, en gebruikt deze informatie om te komen tot een autorisatiebesluit. Bij een positief autorisatiebesluit wordt de datadienst uitgevoerd
6	Datadienst resultaat	Het resultaat van de datadienst wordt door de datadienstbroker gecommuniceerd met de datadienstgebruiker op een door de datadienstbroker en datadienstgebruiker afgesproken manier

Wat vinden jullie van deze oplossing?

De datadienstaanbieder wordt (contractueel) niet aansprakelijk gesteld wanneer de datadienstbroker incorrect functioneert

Onrechtmatig geïnitieerde datadienst

Wat vinden jullie van deze oplossing?

Voorgestelde oplossing

- Wij zien geen technische oplossing die dit risico minimaliseert binnen het doel van de datadienstbroker, die niet haaks op de richtinggevende principes van het DSGO staat.
- Als een technische oplossing niet mogelijk is, kan dit risico gemitigeerd worden door het maken van afspraken over de aansprakelijkheid bij verwezenlijking van de risico's.
- De datadienstgebruiker kiest voor een datadienstbroker omdat dit waarde voor haar oplevert. De datadienstaanbieder heeft geen inspraak in de keuze van de datadienstgebruiker om gebruik te maken van een datadienstbroker.
- Als de datadienstaanbieder schade ondervindt door toedoen van de datadienstbroker ligt de aansprakelijkheid logischerwijs niet bij de datadienstaanbieder. Hiervoor zullen afspraken worden opgenomen in het afsprakenstelsel.

Voorbeeld afspraak:

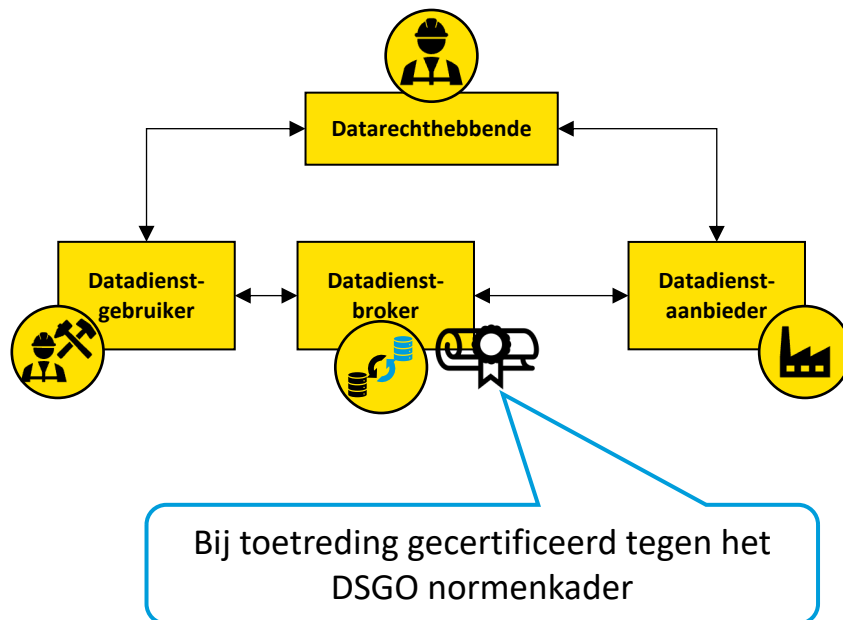
Datadienstaanbieders zijn niet verantwoordelijk voor geleden schade die wordt veroorzaakt doordat een datadienstbroker onrechtmatig een datadienst initieert namens een datadienstgebruiker

Voorbeeld

Datadienstbrokers moeten toetreden tot het DSGO als marktvoorziening en moeten bewijzen dat ze zich (kunnen) houden aan de het DSGO informatiebeveiliging normenkader

Onvoldoende informatiebeveiliging datadienstbroker

Wat vinden jullie van deze oplossing?

Voorgestelde oplossing

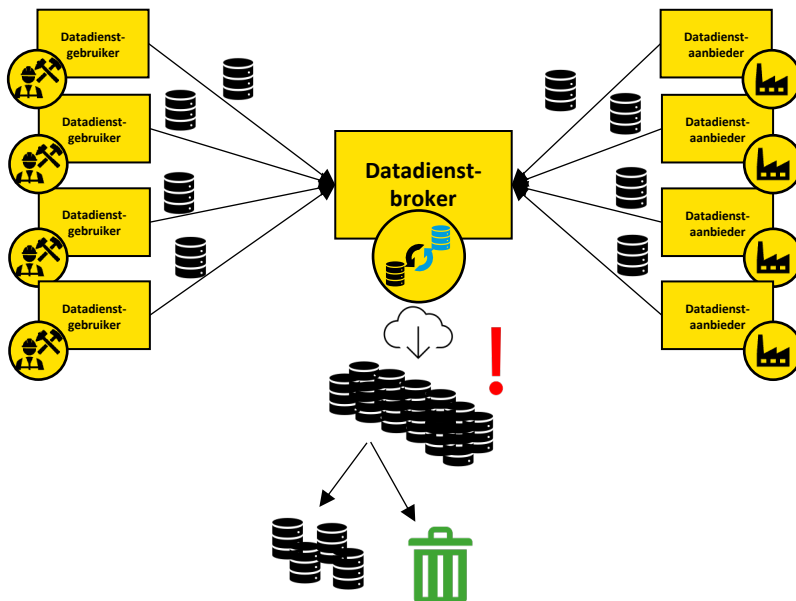
- Omdat een datadienstbroker een belangrijke rol speelt binnen het DSGO ecosysteem als vertrouwde marktvoorziening, is de informatiebeveiliging van de datadienstbroker cruciaal.
- Informatiebeveiligingseisen van een datadienstbroker liggen vast middels afspraken over de beveiliging van alle marktvoorzieningen.
- Alle marktvoorzieningen (o.a. datadienstbrokers) moeten bij toetreding tot het DSGO voldoen aan een normenkader.
- Dit normenkader zal strikte eisen bevatten (nog in ontwikkeling) zoals:
 - De (potentiële) marktvoorziening moet een effectief informatiebeveiliging management systeem hebben (ISO 27001 gecertificeerd).
 - De (potentiële) marktvoorziening moet voldoende controles hebben om de elektronische identificatie van gebruikers te authentifieren.
 - ...

Wat voor informatiebeveiliging eisen vinden jullie dat in het normenkader moeten worden opgenomen?

Door dataminimalisatie afspraken voor de datadienstbroker wordt de impact in geval van een datalek verminderd

Ophoping van data bij de datadienstbroker

Wat vinden jullie van deze oplossing?

Voorgestelde oplossing

- Omdat datadienstbroker mogelijk data verwerkt namens meerdere partijen, moeten datadienstbroker veel data beheeren.
- De kans op een datalek is klein (vanwege certificering tegen het DSGVO normenkader), echter de impact van een datalek is groot vanwege de grote hoeveelheid data.
- Dit risico kan gemitigeerd worden door middel van dataminimalisatie afspraken voor datadienstbrokers.
- Afspraken over dataminimalisatie gaan over het verzamelen, verwerken en bewaren van data.

Voorbeeld afspraken:

- *Datadienstbrokers moeten enkel data die nodig is voor haar doeleindes zoals afgesproken met haar klanten opslaan*
- *Datadienstbroker mogen data enkel voor redelijke, en proportionele termijnen bewaren*
- *Datadienstbrokers moeten data van haar klanten verwijderen wanneer dit wordt aangevraagd*

Voorbeeld

Wat voor data minimalisatie afspraken zijn volgens jullie nodig?

digitaal samenwerken in de Gebouwde Omgeving

Afspraken
over toegang
tot data

Wetgeving van toepassing

De Datagovernance Verordening reguleert de databemiddelingsdienst die sterke overeenkomsten heeft met de datadienstbroker

Hoe kijken jullie naar de verhouding tussen de datadienstbroker en de databemiddelingsdiensten in de Data Governance Act?
Vallen jullie diensten onder databemiddelingsdiensten?
(art. 2 (11) jo art. 10 DGA)

Zo ja,

Wat zijn de implicaties?

Zo nee,

Waarom niet?

VERORDENINGEN

VERORDENING (EU) 2022/868 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

van 30 mei 2022

betreffende Europese datagovernance en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724
(Datagovernanceverordening)

(Voor de EER relevante tekst)

- 11) “databemiddelingsdienst”: een dienst die gericht is op het tot stand brengen van commerciële relaties met het oog op het delen van gegevens tussen een onbepaald aantal datasubjecten en gegevenshouders enerzijds en gegevensgebruikers anderzijds, door middel van technische, juridische of andere middelen, onder meer voor de uitoefening van de rechten van datasubjecten met betrekking tot persoonsgegevens, maar met uitsluiting van ten minste de volgende diensten:
- a) diensten die gegevens van gegevenshouders verkrijgen en de gegevens aggregeren, verrijken of transformeren met het oog op het toevoegen van substantiële waarde en het gebruik van de resulterende gegevens in licentie geven aan de gegevensgebruikers, zonder dat er een commerciële relatie tussen gegevenshouders en gegevensgebruikers tot stand wordt gebracht;
 - b) diensten die gericht zijn op bemiddeling met betrekking tot auteursrechtelijk beschermde inhoud;
 - c) diensten die uitsluitend door één gegevenshouder worden gebruikt om het gebruik mogelijk te maken van de gegevens waarover die gegevenshouder beschikt of die worden gebruikt door meerdere rechtspersonen in een gesloten groep, met inbegrip van leveranciers- of klantenrelaties of contractueel vastgelegde samenwerkingsverbanden, met name die welke als hoofddoel hebben de functionaliteiten van met het internet der dingen verbonden voorwerpen en apparaten te waarborgen;
 - d) gegevensdelingsdiensten die door openbare lichamen worden aangeboden en die er niet op gericht zijn commerciële relaties tot stand te brengen;

(link naar Europese datagovernance verordening)

Wat is een databemiddelingsdienst als in artikel 2 onder 11) DGA?

Een databemiddelingsdienst:

“een dienst die gericht is op het tot stand brengen van commerciële relaties met het oog op het delen van gegevens tussen een onbepaald aantal datasubjecten en gegevenshouders enerzijds en gegevensgebruikers anderzijds, door middel van technische, juridische of andere middelen, onder meer voor de uitoefening van de rechten van datasubjecten met betrekking tot persoonsgegevens, maar met uitsluiting van ten minste de volgende diensten.”

Een databemiddelingsdienst is:

- Een dienst
- Gericht op het tot stand brengen van commerciële relaties
- Met het oog op het delen van gegevens
- Tussen een onbepaald aantal datasubjecten en gegevenshouders enerzijds en gegevensgebruikers anderzijds
- Door middel van technische, juridische of andere middelen
- Onder meer voor de uitoefening van de rechten van datasubjecten met betrekking tot persoonsgegevens

De belangrijkste verplichtingen voor partijen die databemiddelingsdiensten leveren zijn beperkingen over de te leveren diensten en een afzonderlijke rechtspersoon

Niet uitputtend

Verplichting om in afzonderlijke rechtspersoon te handelen

“De aanbieder gebruikt de gegevens waarvoor hij databemiddelingsdiensten verleent niet voor andere doeleinde dan beschikbaarstelling aan gegevensgebruikers, en verleent databemiddelingsdiensten via een afzonderlijke rechtspersoon;”

Verbod eigen gebruik vrijgekomen metadata

“De gegevens die zijn verzameld met betrekking tot een activiteit van een natuurlijk of rechtspersoon met het oog op de levering van de databemiddelingsdienst, inclusief gegevens over de datum, het tijdstip en de geolocatie, de duur van de activiteit en connecties met andere natuurlijke of rechtspersonen die tot stand zijn gebracht door de persoon die gebruikmaakt van de databemiddelingsdienst, worden alleen gebruikt voor de ontwikkeling van die databemiddelingsdienst”

Format data wijzigen enkel op aanvraag

“De aanbieder van databemiddelingsdiensten faciliteert de uitwisseling van de gegevens in het format waarin hij de gegevens ontvangt van een datasubject of een gegevenshouder en converteert de gegevens alleen naar specifieke formats om de interoperabiliteit binnen en tussen sectoren te verbeteren, indien de gegevensgebruiker daarom verzoekt, indien het Unierecht hem daartoe verplicht of om de harmonisering met internationale of Europese gegevensnormen te waarborgen”

Bevoegdheid aanvullende diensten te verlenen (limitatief)

“Databemiddelingsdiensten kunnen het aanbieden van aanvullende specifieke instrumenten en diensten aan gegevenshouders of datasubjecten omvatten met het specifieke doel de gegevensuitwisseling te faciliteren, zoals tijdelijke opslag, curatie, conversie, anonimisering en pseudonimisering; die instrumenten mogen alleen worden gebruikt op uitdrukkelijk verzoek of met de uitdrukkelijke goedkeuring van de gegevenshouder of het datasubject”

digitaal samenwerken in de Gebouwde Omgeving

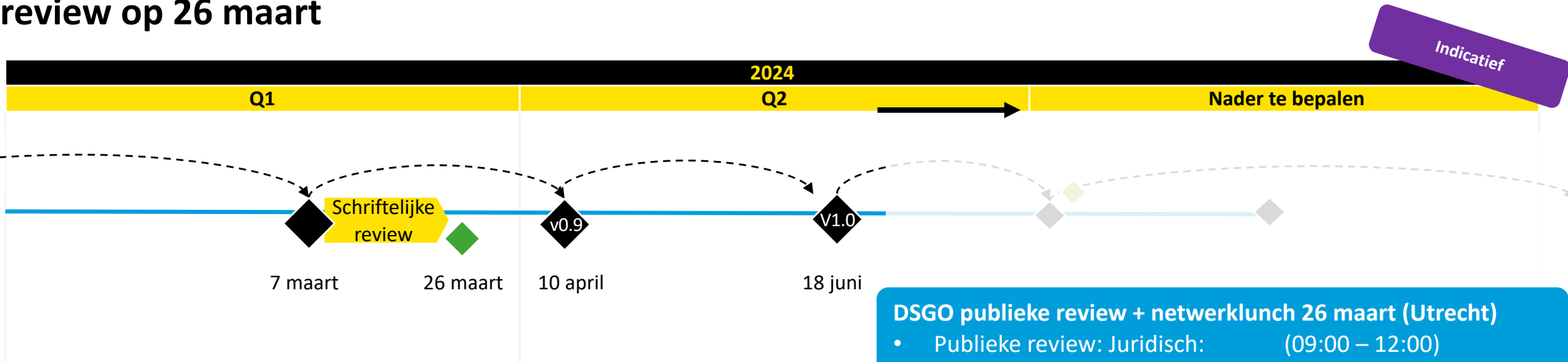

Afspraken
over toegang
tot data

Hoe nu verder

Vooruitkijken: 7 maart volgt de nieuwe publicatie afsprakenstelsel, gevolgd door publieke review op 26 maart

- Resultaten van deze discussie worden meegenomen in verdere uitwerking
- Het afsprakenstelsel wordt op 7 maart gepubliceerd
- Van 7 maart t/m 20 maart vindt de schriftelijke review plaats
- De schriftelijke review wordt vervolgens behandeld in de publieke review op 26 maart bij ‘Youmeet’ in Utrecht (onderverdeeld in functioneel, juridisch en technisch)
- Netwerklunch op 26 maart voor alle aanwezige bij de publieke review
- Op 18 juni is er een DSGO event waarbij v1.0 van het afsprakenstelsel wordt gepubliceerd

DSGO publieke review + netwerklunch 26 maart (Utrecht)

- Publieke review: Juridisch: (09:00 – 12:00)
- Publieke review: Functioneel (09:00 – 12:00)
- Publieke review: Technisch (13:00 – 17:00)
- *Netwerklunch:* (12:00 – 13:00)

Meld je nu
aan!

26 maart publieke review

Legenda:

- ◆ Publicatie afsprakenstelsel
- ◆ Publieke review

Bedankt!

Vragen? Mail naar

afsprakenstelselDSGO@digigo.nu

of

bauke.rietveld@digigo.nu

Aanmelden vervolg sessies

26 maart

- Publieke review: functioneel
- Publieke review: juridisch
- Publieke review: technisch